

Nazwa przedmiotu

Wymowa 1

Program studiów dla przedmiotu obowiązujący od cyklu kształcenia	2025/2026
Kierunek studiów	Aktorstwo
Tryb studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	Rok I/ Semestr I
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia na kierunku	Praktyczny
Moduł kształcenia dla przedmiotu	Przedmioty kierunkowe
Status przedmiotu	Obligatoryjny

Forma zajęć	Liczba godzin	ECTS	Forma zaliczenia
Warsztaty	30	2	Zaliczenie na ocenę
Razem za zajęcia dydaktyczne	30		
Praca własna studenta	20		
Ogółem	50		

Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów)

Brak, rozpoczęcie procesu kształcenia

Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Rozwijanie sprawności aparatu artykulacyjnego, pogłębienie świadomości fonetycznej oraz wykształcenie umiejętności świadomego i poprawnego posługiwania się głosem w pracy aktorskiej, ze szczególnym uwzględnieniem tekstów scenicznych przygotowywanych w bieżącym semestrze.

Efekty uczenia się

WIEDZA			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student zna i rozumie)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1	Posiada uporządkowaną wiedzę z zakresu technik mowy i emisji głosu w pracy aktora. Rozpoznaje i zapamiętuje podstawowe pojęcia z zakresu fonetyki artykulacyjnej i akustycznej.	EUK_7_W3 EUK_7_W5	Odpowiedź ustna; (pytania problemowe)
W2	Zna i rozumie zasady funkcjonowania aparatu głosowego i Artykulacyjnego. Wyjaśnia mechanizm powstawania dźwięków mowy oraz rolę aparatu oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego.	EUK_7_W3 EUK_7_W5	Odpowiedź ustna z elementami analizy schematu aparatu mowy; omówienie mechanizmu powstawania dźwięku.
W3	Posiada wiedzę na temat środków ekspresji głosowej i ich wpływu na interpretację sceniczną. Opisuje i analizuje rolę samogłosek w procesie kształtowania	EUK_7_W3 EUK_7_W5	Analiza fragmentu tekstu pod kątem realizacji samogłosek

brzmienia wypowiedzi scenicznej.		
----------------------------------	--	--

UMIEJĘTNOŚCI			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student potrafi)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1	Potrafi świadomie posługiwać się aparatem mowy w działaniach scenicznych. Stosuje ćwiczenia usprawniające aparat artykulacyjny w codziennej praktyce aktorskiej.	EUK_7_U1 EUK_7_U3 EUK_7_U4	Obserwacja pracy studenta podczas ćwiczeń artykulacyjnych; ocena poprawności wykonania ćwiczeń.
U2	Wykorzystuje głos jako środek wyrazu artystycznego. Poprawnie realizuje samogłoski w mowie scenicznej, kontrolując ich barwę, długość i nośność.	EUK_7_U1 EUK_7_U3 EUK_7_U4	Prezentacja fragmentu tekstu scenicznego z naciskiem na realizację samogłosek; bieżąca informacja zwrotna.
U3	Dostosowuje środki ekspresji głosowej do wymagań roli i koncepcji artystycznej. Analizuje i modyfikuje własną emisję głosu w zależności od wymagań interpretacyjnych tekstu.	EUK_7_U1 EUK_7_U3 EUK_7_U4	Indywidualna prezentacja sceniczna z omówieniem świadomie zastosowanych środków głosowych.
U4	Łączy umiejętności techniczne z praktyką sceniczną. Integruje ćwiczenia emisyjno-artykulacyjne z pracą nad rolą i tekstami realizowanymi na innych zajęciach aktorskich.	EUK_7_U1 EUK_7_U3 EUK_7_U4 EUK_7_U6	Prezentacja tekstu przygotowanego w bieżącym semestrze z integracją ćwiczeń emisyjno-artykulacyjnych.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
L.p.	Efekty przedmiotowe (Student jest gotów do)	Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji efektów uczenia się
K1	Jest gotowy do samodzielnego i ciągłego rozwoju warsztatu. Wykazuje gotowość do systematycznej i świadomej pracy nad własnym głosem i mową	EUK7_KS1 EUK7_KS3 EUK7_KS5	Ocena systematyczności pracy (obecność, aktywność, przygotowanie do zajęć).
K2	Rozumie znaczenie profesjonalizmu i jakości środków wyrazu artystycznego. Docenia znaczenie poprawnej artykulacji i emisji głosu jako podstawowego narzędzia pracy aktora.	EUK7_KS1 EUK7_KS5	Obserwacja zaangażowania studenta w proces dydaktyczny; rozmowa podsumowująca.
K3	Działa w sposób odpowiedzialny i świadomy ograniczeń własnego organizmu. Przyjmuje odpowiedzialność za higienę głosu i jego rozwój w długofalowym procesie kształcenia artystycznego.	EUK7_KS1 EUK7_KS3 EUK7_KS5	Krótką wypowiedź ustną lub pisemną dotyczącą higieny głosu)
K4	Potrafi funkcjonować w zespole artystycznym i procesie twórczym. Współpracuje z pedagogami innych przedmiotów aktorskich, wykorzystując zdobyte umiejętności w pracy zespołowej.	EUK7_KS2 EUK7_KS4 EUK7_KS6	Ocena pracy zespołowej podczas ćwiczeń i prezentacji scenicznych.

Treści kształcenia

L.p.	Treść kształcenia (tematyka zajęć)	Liczba godzin
1.	Wprowadzenie do pracy z głosem i mową sceniczną. Podstawowe pojęcia z zakresu fonetyki i emisji głosu. Świadomość aparatu mowy. Diagnostyka indywidualnych predyspozycji i trudności artykulacyjnych.	2
2.	Budowa i funkcjonowanie aparatu mowy. Aparat oddechowy, fonacyjny i artykulacyjny – ich rola w procesie powstawania dźwięków mowy. Zależności między oddechem, głosem i artykulacją.	2
3.	Mechanizm powstawania dźwięków mowy. Proces fonacji i artykulacji. Samogłoski i spółgłoski – cechy artykulacyjne. Wpływ rezonatorów na brzmienie głosu.	2
4.	Sprawność aparatu artykulacyjnego. Ćwiczenia usprawniające język, wargi, żuchwę i podniebienie miękkie. Koordynacja aparatu artykulacyjnego z oddechem i głosem.	4
5.	Rola samogłoski w mowie sceniczej Samogłoski jako nośnik brzmienia i emocji. Długość, barwa i czystość samogłosek. Praca nad poprawną wymową w kontekście tekstu.	4
6.	Artykulacja w wypowiedzi sceniczej. Precyzja artykulacyjna a komunikatywność przekazu. Różnicowanie tempa i dynamiki mowy. Eliminowanie najczęstszych wad artykulacyjnych.	4
7.	Podstawy zapisu fonetycznego. Wprowadzenie do alfabetu fonetycznego (IPA). Zasady transkrypcji fonetycznej języka polskiego. Zastosowanie zapisu fonetycznego w pracy aktora.	2
8.	Ćwiczenia emisyjno-artykulacyjne na tekstach. Praktyczne zastosowanie ćwiczeń na materiałach przygotowywanych w bieżącym semestrze. Integracja techniki mowy z interpretacją aktorską.	2
9.	Indywidualizacja pracy z głosem. Dostosowanie ćwiczeń do potrzeb i predyspozycji studenta. Samokontrola i autorefleksja w pracy nad mową sceniczną.	2
10.	Integracja mowy z działaniem scenicznym. Połączenie artykulacji, głosu i ekspresji ciała. Praca nad tekstem w ruchu i w relacji z partnerem scenicznym.	2
11.	Higiena głosu i profilaktyka. Zasady dbania o głos w pracy aktora. Świadome użytkowanie aparatu mowy w procesie prób i spektakli.	2
12.	Praca warsztatowa. Konsultacje indywidualne i grupowe. Korekta techniki artykulacyjnej i fonetycznej w przygotowywanych tekstach.	2
Razem		30

Metody kształcenia

Forma zajęć	Metody kształcenia
warsztaty	<ul style="list-style-type: none"> • Metody podające i eksponujące: mikrowykład, objaśnianie, pokaz z komentarzem, • Metody aktywizujące: ćwiczenia fizyczne i oddechowe, ćwiczenia głosowe i dykcyjne, praca w parach, etudy i krótkie sceny, analiza i interpretacja sceny, symulacje sytuacji scenicznych, refleksja i autorefleksja, feedback koleżeński i grupowy • Metody nauczania programowanego: ćwiczenia praktyczne realizowane według zaplanowanych sekwencji treningowych, improwizacje aktorskie z natychmiastową informacją zwrotną, praca zespołowa i partnerska, omówienia i korekta działań scenicznych, elementy treningu głosowego. • Metody praktyczne: ćwiczenia techniczne, praca z tekstem, nagrania prób, improwizacje sceniczne pod kierunkiem, zadania praktyczne w grupach.

Warunki zaliczenia

Sposób zaliczenia
Wykonanie zadań / ćwiczeń / projektu podczas zajęć
Wykonanie zadań / ćwiczeń / projektu poza zajęciami
Obecność i aktywny udział w zajęciach
Ocena ciągła - progres umiejętności
Postawa profesjonalna: punktualność, dyscyplina pracy, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i etyki pracy scenicznej, szacunek wobec partnerów scenicznych i prowadzącego.

Skala ocen:

6 – celujący (wybitny)

Wybitny poziom realizacji zadań, znacznie przekraczający wymagania programowe.

5 – bardzo dobry

Bardzo wysoki poziom realizacji zadań..

4,5 – dobry plus

Wysoki poziom realizacji zadań.

4 – dobry

Poprawna i rzetelna realizacja zadań..

3,5 – dostateczny plus

Spełnienie wymagań programowych na poziomie podstawowym.

3 – dostateczny

Minimalne spełnienie wymagań przedmiotu..

2 – niedostateczny

Niespełnienie podstawowych wymagań przedmiotu. Brak przygotowania do zajęć, niska frekwencja (poniżej 60 % godzin zajęć) z udziałem nauczyciela akademickiego zaplanowanych dla przedmiotu), niewystarczające zaangażowanie lub brak postępów uniemożliwiających zaliczenie.

Rozliczenie pracy własnej studenta

L.p.	Czynności w ramach pracy własnej	Szacowana liczba godzin
1.	Przygotowanie do udziału w zajęciach (np. wstępna lektura, przygotowanie lub zgromadzenie materiałów, pomocy, przygotowanie referatu lub prezentacji na	2

	zajęcia itp.)	
2.	Wykonanie ćwiczeń lub zadań po zajęciach (jako utrwalenie lub rozszerzenie treści z odbytych zajęć)	8
3.	Realizacja zadania projektowego poza zajęciami	4
4.	Lektura obowiązkowa	2
5.	Przygotowanie do zaliczenia końcowego	4
Razem		20

Literatura obowiązkowa

1.	Bogumiła Toczyska, Elementarne ćwiczenia dykcji; Gdańsk 2016; Wydawnictwo GWO
2.	Mieczysława Wakczak- Deleżyńska, "Aby język giętki..."; Kraków 2022; Wydawnictwo AST

Literatura uzupełniająca

1.	B. Toczyska; Głośno i wyraźnie; Gdańsk; 2010; Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
2.	B. Toczyska; Lepsza dykcja; Gdańsk; 2019; Wydawnictwo GWO
3.	B.Toczyska; Zaczynij od samogłoski; Gdańsk; 2016; Wydawnictwo Harmonia